

INHOUD

INLEIDING 6

DEEL 1: DE LANDEN 8

Europa 10 Engeland 12 Frankrijk 18 Duitsland 24
Italië 30 Nederland 36 Spanje 42 België 48 Bulgarije 50
Kroatië 52 Tsjechië 54 Denemarken 56 Griekenland 58
Hongarije 60 Noord-Ierland 62 Noorwegen 64 Polen 66
Portugal 68 Ierland 70 Roemenië 72 Rusland 74
Schotland 76 Servië 78 Slowakije 80 Zweden 82 Zwitserland 84
Turkije 86 Oekraïne 88 Wales 90 Europa overige landen 92

Zuid-Amerika 98

Argentinië 100 Brazilië 104
Chili 110 Uruguay 114
Zuid-Amerika overige landen 118

Afrika 122

Noord-Afrika: WK-records 124
Noord-Afrika: nationale records 126
Sub-Saharaans Afrika: WK-records 128
Sub-Saharaans Afrika: nationale records 130

Azië & Oceanië 132

Australië 134 Japan 136
Zuid-Korea 138
Azië overige landen 140
Oceanië 146

CONCACAF 148

Mexico 150 Verenigde Staten 152
CONCACAF overige landen 154

DEEL 2: FIFA WERELDKAMPIOENSCHAP 156

FIFA WK Rusland 2018 158	FIFA WK: kwalificatie 160
FIFA WK: teamrecords 166	FIFA WK: doelpunten 170
FIFA WK: persoonlijke records 176	FIFA WK: doelmannen 180
FIFA WK: coaches 184	FIFA WK: straffen 186
FIFA WK: toeschouwers 188	FIFA WK: stadions en gastlanden 190
FIFA WK: strafschoppen 192	

DEEL 3: UEFA EUROPEES KAMPIOENSCHAP 194

UEFA EK: kwalificatie 196
UEFA EK: teamrecords 198
UEFA EK: spelersrecords 200
UEFA EK: andere records 202

DEEL 4: COPA AMÉRICA 204

Copa América: teamrecords 206   Copa América: spelersrecords 208

Copa América: andere records 210

DEEL 5: AFRIKA CUP 212

Afrika Cup: kwalificatie 214

Afrika Cup: teamrecords 216

Afrika Cup: spelersrecords 218

Afrika Cup: andere records 220

DEEL 6: OVERIGE FIFA-TOERNOOIEN 222

FIFA WK onder 20 224   FIFA WK onder 17 226

FIFA Confederations Cup 228   FIFA Club WK 230

Olympisch mannenvoetbal 232

DEEL 7: VROUWENVOETBAL 234

FIFA WK voor vrouwen: teamrecords 236

FIFA WK voor vrouwen: spelersrecords 238

UEFA EK voor vrouwen 240

Andere vrouwentoernooien 242

BIJLAGE 1: FIFA-PRIJZEN 244

FIFA voetballer van het jaar 2017 246

FIFA voetbalster van het jaar 2017 247

FIFA andere FIFA-prijzen 248

BIJLAGE 2: FIFA WERELDRANGLIJST 250

FIFA wereldranglijst
mannen juni 2018 252

FIFA wereldranglijst
vrouwen juni 2018 254

FOTOVERANTWOORDING 256

FRANKRIJK

Frankrijk – 'Les Bleus' – is een van de twee landen die ooit op hetzelfde moment zowel Europees als wereldkampioen waren. In 1998 won het als organiserend land het WK door in de finale met 3-0 van Brazilië te winnen, en 2 jaar later zorgden de Fransen voor een onvergetelijke finale op het EK. Ze speelden tegen Italië en Frankrijk won dankzij een golden goal. In 1984 won Frankrijk ook het EK door in Parijs de Spanjaarden met 2-0 te verslaan. Daarnaast won het in 1984 olympisch goud en in zowel 2001 als 2003 de Confederations Cup. Na verloren finales op het WK 2006 en als gastland op het EK 2016, wisten *Les Bleus* op het WK 2018 in Rusland wel te gezevier.

KOPA: DE EERSTE GROTE STER

Raymond Kopa (geboren op 13 oktober 1931) was Frankrijks eerste internationale superster. Zijn ouders waren Poolse immigranten (familienaam Kopaszewski) en Kopa zelf speelde een cruciale rol in de successen van Reims halverwege de jaren vijftig. Hij ging later naar Real Madrid en was de eerste Fransman die de Europacup won. Hij hoorde bij het Franse elftal dat in 1958 de halve finale van het WK bereikte. Dat jaar werd Kopa gekozen tot Europees voetballer van het jaar. Kopa's overlijden op 85-jarige leeftijd op 3 maart 2017 riep in de hele wereld verdrietige reacties op.

GEPREZEN EN GEVALLEN

Michel Platini beleefde een glansrijke carrière, zowel op als naast het voetbalveld. Op jonge leeftijd maakte hij furore bij Nancy, daarna behaalde hij met Saint-Etienne en Juventus vele clubsuccessen en interlandoverwinningen met Frankrijk. Toen zijn land in 1984 gastheer en winnaar was van het EK, maakte hij een recordaantal van 9 doelpunten op één toernooi. Daarna werd hij bondscoach van Frankrijk op het EK 1992 en vervolgens gezamenlijk met Ferdinand Sastre organisator toen het WK van 1998 in Frankrijk werd gespeeld.

Hij was voorzitter van de UEFA van januari 2007 tot zijn schorsing wegens 'crimineel mismanagement en verduistering' in december 2015.

DE RECORDS VAN MBAPPÉ

Op 15 juli 2018 won Frankrijk zijn tweede wereldbeker – 20 jaar en drie dagen na de eerste. De grote ster in 2018 was de pas 19-jarige **Kylian Mbappé**, die het laatste doelpunt scoorde in de met 4-2 gewonnen finale tegen Kroatië – zijn vierde van het toernooi – en werd uitgeroepen tot beste jonge speler. Mbappé was pas de tweede tiener die in een WK-finale doel trof, na Pelé in 1958 tegen Zweden. Na afloop feliciteerde de Braziliaanse legende hem door online te posten: "Welcome to the club." Mbappé maakte zijn eerste WK-goal, en tevens de enige treffer, in de groepswedstrijd tegen Peru. Daarmee werd hij op de leeftijd van 19 jaar en 183 dagen de jongste Franse voetballer ooit die op een groot toernooi het net had gevonden. Bovendien was hij de eerste Fransman geboren ná de WK-zege van 1998 die op een WK of EK speelde. In de tweede ronde werd Mbappé na Pelé de tweede tiener die meer dan één doelpunt in een knock-outwedstrijd op een WK maakte: zijn twee goals hielpen Frankrijk aan de winst op Argentinië (4-3). Mbappé debuteerde voor AS Monaco, maar verhuisde in de zomer van 2017 naar Paris Saint-Germain, eerst op huurbasis, maar met een transfer van 180 miljoen euro in het vooruitzicht.

GRIEZ LIGHTNING

Antoine Griezmann, aanvaller van Atletico Madrid en het Franse elftal, won op het EK 2016 zowel de Gouden Schoen (topscorer met 6 goals) als de Gouden Bal voor beste speler. Maar helaas voor hem en voor Frankrijk wist hij het net niet te vinden in de met 1-0 van Portugal verloren finale. Twee jaar later zette Griezmann dit recht, toen zijn vier doelpunten een grote bijdrage leverden aan de Franse WK-zege. Daar zaten drie strafschoppen bij, waaronder de 2-1 tegen Kroatië in de finale, nadat scheidsrechter Néstor Pitana op basis van de VAR-technologie had besloten een penalty te geven vanwege een handsbal van Ivan Perišić. In de eerste Franse wedstrijd, tegen Australië, had Griezmann ook al hulp van de VAR gekregen, en scoorde hij van de stip nadat scheidsrechter Andrés Cunha uit de videoherhalingen concludeerde dat Joshua Risdon in het strafschopgebied een overtreding op de Franse spits had begaan. Voor Griezmann volgde de WK-titel slechts enkele weken nadat hij voor Atletico tweemaal doel had getroffen in de met 3-0 van Marseille gewonnen Europa League-finale.

TIEN KEER RAAK

Acht spelers scoorden voor Frankrijk tijdens de grootste Franse interlandoverwinning: 10-0 tegen Azerbeidzjan in Auxerre in september 1995, een kwalificatiewedstrijd voor het EK 1996. **Marcel Desailly** opende de score na 13 minuten, gevolgd door Youri Djorkaeff en Vincent Guérin. Na de rust maakte Reynald Pedros er al gauw 4-0 van, waarna ook Frank Leboeuf, Christophe Dugarry en Zinedine Zidane een duit in het zakje deden. Djorkaeff en Leboeuf maakten nog een tweede goal voordat invaller en Auxerre-speler Christophe Cocard de 10-0 scoorde met het enige doelpunt in zijn negen wedstrijden tellende interlandcarrière.

FRANKRIJK EN DE FIFA

Frankrijk was een van de landen die in 1904 de FIFA oprichtten. De Fransman Robert Guérin was de eerste voorzitter van de FIFA. Jules Rimet, ook een Fransman, was voorzitter van 1921 tot 1954. Hij was de drijvende kracht achter het WK en de oorspronkelijke trofee is naar hem genoemd.

EXIT DOMENECH

Toen Frankrijk er op het WK 2010 niet in slaagde ook maar één wedstrijd te winnen, betekende dat dat coach Raymond Domenech het record van Michel Hidalgo – 41 overwinningen als bondscoach – niet zou evenaren. Hij eindigde wel met meer wedstrijden op zijn naam dan Hidalgo, de winnaar van het EK 1984. Domenech's laatste wedstrijd (tegen Zuid-Afrika) was zijn 79e als bondscoach; Hidalgo had de 75 gehaald. Domenech, een verdediger die door Hidalgo werd geselecteerd, was nogal excentriek als coach. Hij erkende bepaalde spelers op basis van hun sterrenbeeld te hebben geselecteerd en toen hij op het EK 2008 was uitgeschakeld, besloot hij op tv zijn vriendin ten huwelijk te vragen.

POGBA POWER

Met de overwinning bij het WK onder 20 van 2013 in Turkije werd Frankrijk het eerste land met een grand slam aan internationale FIFA-mannentitels voor sporten met twee ploegen van 11 spelers, na het winnen van het WK, het WK onder 17 en goud op de Olympische Spelen. De ster van de show in 2013 was de dynamische middenvelder en aanvoerder Paul Pogba, die de Ballon d'Or won voor beste speler. Hij was een van de Franse spelers die in de finale tegen Uruguay vanaf de penaltystip scoorden en met 4-1 wonnen, nadat het duel na verlenging in 0-0 was geëindigd. Pogba debuteerde in maart 2013 bij het nationale elftal met een 3-1 winst op Georgië, maar vier dagen later tegen Spanje werd hij van het veld gestuurd. Het werd beter in de zomer van 2014, toen Pogba werd uitgeroepen tot de beste jonge speler van het WK. Ook op clubniveau boekte hij menig succes. Voor zijn twintigste speelde hij drie jaar bij Manchester United voor hij in 2012 overstapte naar Juventus, waar hij drie jaar achtereenvolgens kampioen werd in de Serie A en in 2015 finalist was in de Champions League. In 2016 keerde hij terug naar Manchester United – voor een recordbedrag van 89 miljoen Britse pond – en won met deze club in zijn eerste seizoen de EFL Cup (voorheen de Football League Cup) en de UEFA Europa League. Pogba was een van de Franse uitblinkers op het WK 2018 en maakte het derde Franse doelpunt in de finale tegen Kroatië.

MICHEL PLATINI (competitie en interlands)

Periode	Team	Wedstrijden	Goals
1972-1979	Nancy	181	98
1979-1982	Saint-Étienne	104	58
1982-1987	Juventus	147	68
1976-1987	Frankrijk	72	41

BOSCHKER WACHT AF

Keeper Sander Boschker was een laatbloeiër in het internationale voetbal, maar vestigde meteen 2 Nederlandse records toen hij tijdens een oefenwedstrijd in juni 2010 tegen Ghana in de 2e helft inviel. Met 39 jaar en 256 dagen was hij de oudste speler die zijn interlanddebuut maakte en bovendien de oudste international ooit. Het bleef overigens bij die ene keer, want hij stopte in 2014.

VLIEGANGST BIJ BERGKAMP

Dennis Bergkamp had zonder zijn vliegangst vast meer dan 79 interlands gespeeld. Nadat Oranje tijdens het WK van 1994 last had gehad van een valse bommelding weigerde Bergkamp nog in een vliegtuig te stappen. Hij speelde dus geen uitwedstrijden met Oranje en zijn clubs, tenzij hij over zee of land kon reizen. Zijn uiterst behendige, winnende goal in de slotminuut van de kwartfinale van het WK 1998 tegen Argentinië was volgens velen een van de fraaiste en elegantste van het toernooi.

TOPPRESTATIES VAN SNEIJDER

Op 9 juni 2017 versloeg Nederland Luxemburg met 5-0 in een kwalificatiewedstrijd voor het WK 2018 en speelde spelmakende middenvelder **Wesley Sneijder** zijn 131e interland, een Nederlands record, opgeleust door zijn 31e goal. Vijf dagen eerder, in een oefenwedstrijd tegen Ivoorkust (5-0 voor Nederland), had Sneijder Edwin van der Sars record van 130 interlands geëvenaard. In 2010, zijn gloriejaar, won hij met het Italiaanse Internazionale het landskampioenschap, de nationale beker en de Champions League – en miste hij op een haar na de wereldbeker, omdat Nederland in de finale met 1-0 van Spanje verloor. Wel won hij de Gouden Schoen en was hij met vijf goals topscorer naast Diego Forlán, Thomas Müller en David Villa.

MEESTE INTERLANDS

1	Wesley Sneijder	133
2	Edwin van der Sar	130
3	Frank de Boer	112
4	Rafaël van der Vaart	109
5	Giovanni van Bronckhorst	106
6	Dirk Kuyt	104
7	Robin van Persie	102
8	Phillip Cocu	101
9	Arjen Robben	96
10	John Heitinga	87
=	Clarence Seedorf	87

VROEGE GOAL NEESKENS

In de WK-finale van 1974 kwam Oranje al in de 1e minuut op voorsprong. West-Duitsland had toen de bal nog niet eens aangeraakt! Na de aftrap en maar liefst 14 passes werd Crujff in het 16-metergebied neergelegd door Uli Hoeneß. **Johan Neeskens** benutte toen de allereerste penalty in een WK-finale. En toch verloor Oranje.

GEKRULDE ZET

Louis van Gaal deed een meesterlijke zet toen hij keeper Jasper Cillessen verving door Tim Krul in de 119e minuut van de kwartfinale van Nederland tegen Costa Rica op het WK 2014. Hij redeneerde dat Nederland meer kans had de penaltyshoot-out te winnen met Krul op doel omdat hij 5 cm groter was dan Cillessen. En inderdaad, Krul stopte 2 penalty's en Nederland ging door. Gedwongen wissels in de halve finale tegen Argentinië beletten Van Gaal dezelfde truc uit te halen en Cillessen kon het kunststukje van Krul niet evenaren. In de blessuretijd van de troostfinale tegen Brazilië werd Cillessen vervangen door tweede reservekeeper Michel Vorm.

TWEE KEER VERLOREN

Negen spelers van Oranje deden zowel mee in de verloren WK-finale van 1974 (1-2 tegen West-Duitsland) als in die van 1978 (1-3 tegen Argentinië). Jan Jongbloed, Ruud Krol, Wim Jansen, Arie Haan, Johan Neeskens, Johnny Rep en Rob Rensenbrink stonden beide keren in de basis. Wim Suurbier begon alleen in 1974 in de basis en René van de Kerkhof alleen in 1978. Rep is de Nederlandse topscorer op het WK, met vier goals in 1974 en drie in 1978.

RECORD VOOR DE B(R)OERTJES

De tweeling **Frank en Ronald de Boer** zijn de broers die samen het grootste aantal Oranje-interlands hebben gespeeld. Frank kwam 112 keer voor Nederland uit, Ronald 67 keer. Ronald miste een cruciale strafschop toen Nederland in de halve finale van het WK 1998 verloor van Brazilië, terwijl Frank eenzelfde lot trof in dezelfde fase van het EK twee jaar later. Frank werd in december 2010 trainer van Ajax nadat hij eerder dat jaar als assistent van Bert van Marwijk de Nederlanders had bijgestaan in aanloop naar en tijdens de slotronden van het WK.

WINNENDE AANVOERDER

Met zijn opvallende dreadlocks maakte **Ruud Gullit** grote indruk in het mondiale voetbal van de jaren 80 en 90. Hij won de Europacup 2 keer met AC Milan en werd Europees Voetballer van het Jaar. Voor de Nederlanders is hij voor eeuwig de eerste man in een oranje shirt die een grote prijs in ontvangst mocht nemen: toen Oranje het EK won in 1988.

TOPSCORERS

1	Robin van Persie	50
2	Klaas-Jan Huntelaar	42
3	Patrick Kluivert	40
4	Dennis Bergkamp	37
=	Arjen Robben	37
6	Ruud van Nistelrooy	35
=	Faas Wilkes	35
8	Johan Cruyff	33
=	Abe Lenstra	33
10	Wesley Sneijder	31

TWEE DRUPPELS WATER

In april 1910 werd de tweeling **Arnold en Anton Horburger** voor het Nederlands elftal geselecteerd dat moest aantreden tegen België, al zou alleen Arnold worden opgesteld in een tijdperk waarin spelers niet mochten worden vervangen. Arnold viel echter na een halfuur uit met een knieblessure, maar verscheen na rust ogenschijnlijk fit weer op het veld. De Belgen waren ervan overtuigd dat Anton zijn plaats had ingenomen, een vermoeden dat beide spelers weglachten. Arnold kwam uiteindelijk tot acht optredens als international, Anton kwam nooit voor zijn land uit – officieel dan.

HET RECORD VAN VIRGIL VAN DIJK

In januari 2018 werd **Virgil van Dijk** de duurste verdediger ter wereld, toen hij voor 85 miljoen euro door Liverpool van Southampton werd gekocht. Twee maanden later werd hij ook nog eens de nieuwe aanvoerder van Oranje, als opvolger van Arjen Robben, die eind 2017 zijn interlandcarrière had afgesloten. Robben en Robin van Persie zijn de enige Nederlanders die hebben gescoord op drie verschillende WK's – ze vonden in 2006, 2010 en 2014 het net. In maart 2018 maakte Van Dijk ook zijn eerste interlandgoal. Dat was tijdens zijn 18e interlandoptreden – en zijn tweede als aanvoerder – in de met 3-0 gewonnen oefenwedstrijd tegen Europees kampioen Portugal.

DE VAART ERIN

Rafaël van der Vaart werd de 5e speler die 100 interlands speelde voor Nederland, na keeper Edwin van der Sar, verdedigers Frank de Boer en Giovanni van Bronckhorst en middenvelder Phillip Cocu. Even leek het erop dat de 100 nog wel even zou duren: hij had het EK 2012 afgesloten met 99 optredens en trainer Bert van Marwijk gaf aan dat hij mogelijk niet meer zou worden gevraagd. Maar het vertrek van Van Marwijk die zomer was een opsteker voor Van der Vaart en hij maakte voor de 100e keer zijn opwachting in een vriendschappelijke 4-2 zege tegen België in augustus 2012. Hij had zijn 99e interland opgesierd met een prachtig doelpunt van veraf tegen Portugal in de laatste poulewedstrijd van het EK 2012. Ook raakte hij de paal toen zijn ploeg met 2-1 verloor en eerder uit het toernooi vertrok dan verwacht. Helaas werd hij, 3 dagen voordat Louis van Gaal zijn selectie bekendmaakte, uitgeschakeld voor het WK 2014 door een blessure.

KROATIË

Het bijzondere rood-wit geblokte tenue van de Kroaten behoort tot de meest herkenbare shirts in het wereldvoetbal, en hun sierlijke aanvallers tot de meest bewonderde van de hele wereld. Het voormalig deel van Joegoslavië bereikte in zijn eerste belangrijke toernooi (EK 1996) als onafhankelijk land de kwartfinale en werd twee jaar later derde op het WK 1998 – sindsdien kwalificeerde het zich regelmatig voor beide eindrondes, waarna het in 2018 een nieuw hoogtepunt bereikte door voor de eerste keer de WK-finale te halen.

RAKITIĆ' PRIJZEN

Na Davor Šuker in 1998 zijn slechts twee voetballers tot Kroatisch sporter van het jaar verkozen. Mario Mandžukić in 2013 en Ivan Rakitić twee jaar later. Op het WK 2018

schreef Rakitić nog meer geschiedenis. De middenvelder van Barcelona werd de eerste speler die op hetzelfde WK twee keer de beslissende penalty in de strafschoppenreeks benutte: tegen Denemarken en tegen Rusland. Rakitić is geboren in Zwitserland en speelde viermaal voor het onder 17-, onder 19- en onder 21-team van dat land, voordat hij koos voor Kroatië, het land van zijn ouders. In 2015 werd hij verkozen tot Kroatisch voetballer van het jaar, de enige keer sinds 2013 dat de prijs niet naar zesvoudig winnaar Luka Modrić ging.

TOPSCORERS

1	Davor Šuker	45
2	Mario Mandžukić	33
3	Eduardo da Silva	29
4	Darijo Srna	22
5	Ivan Perišić	21
6	Ivica Olić	20
7	Niko Kranjčar	16
8	Nikola Kalinić	15
=	Ivan Rakitić	15
=	Goran Vlaović	15

CAPTAIN LUKA

In 2018 schreef Kroatië geschiedenis door zijn eerste WK-finale te bereiken. Dat deed het onder aanvoering van de grote ster en spelmaker **Luka Modrić**, die ondanks het 4-2 verlies in de finale tegen Frankrijk naar huis ging met de Gouden Bal voor beste speler. Modrić begon zijn loopbaan bij Dinamo Zagreb, speelde daarna voor Tottenham Hotspur in Engeland en won vervolgens met Real Madrid vier Champions League-titels. Hij maakte in 2006 zijn interlanddebuut in een vriendschappelijke wedstrijd tegen Argentinië, scoorde op de EK's van 2008 en 2016, en benutte én miste penalty's op het WK 2018. In Rusland werd Kroatië het eerste land sinds Argentinië in 1990 dat op hetzelfde WK twee penaltyreeksen won – daarmee versloeg het Denemarken in de achtste finale en gastland Rusland in de kwartfinale. De beste prestatie was misschien wel het pak slaag dat het Argentinië gaf in de groepswedstrijd (3-0), met goals van Ante Rebić, Modrić en Ivan Rakitić.

ONGELUKKIGE MANDZUKIĆ

In de halve finale van het WK 2018 was aanvaller **Mario Mandžukić** de held van Kroatië – maar in de finale vier dagen later werd hij de schlemiel. Dankzij zijn doelpunt in de 19e minuut van de verlenging versloeg Kroatië Engeland (2-1) en bereikte het land zijn eerste WK-finale ooit. Maar in de finale kopte hij na 18 minuten een vrije trap van Antoine Griezmann in eigen doel, waardoor Frankrijk op voorsprong kwam. Wel scoorde Mandžukić met nog 21 minuten te gaan de 4-2. Hiermee werd hij de eerste speler ooit die tijdens een WK-finale in beide doelen scoorde – alleen de Nederlandse verdediger Ernie Brandts had dat eerder op een WK gedaan, in 1978 tegen Italië. Ivan Perišić, die tegen zowel Engeland als Frankrijk voor de gelijkmaker zorgde, was de andere ongelukkige, door met een handsbal een penalty te veroorzaken, waaruit Griezmann Frankrijk in de finale weer op voorsprong bracht.

OLÉ, OLIĆ

De tweede wedstrijd van Kroatië op het WK 2014, een stevige 4-0 zege op Kameroen, was om twee redenen bijzonder. Het was namelijk de eerste keer dat Kroatië vier keer wist te scoren in een WK-wedstrijd. Daarnaast werd aanvaller Ivica Olić de eerste Kroaat die op twee verschillende WK's doel trof, na eerder op het WK 2002 te hebben gescoord. Deze lange tijdsduur tussen zijn WK-goals wordt alleen geëvenaard door de Deen Michael Laudrup, die in 1986 het net vond en daarna tot het WK 1998 moest wachten op zijn volgende doelpunt. De andere doelpuntenmakers tegen Kameroen in 2014, Mario Mandžukić en Ivan Perišić, traden op het WK 2018 in Olić' voetsporen – beiden troffen doel in de verloren finale tegen Frankrijk.

DARIJO HET HERT

Hoewel hij meestal als rechtsback of vleugelverdediger speelt, is **Darijo Srna** de op drie na beste doelpuntenmaker van Kroatië. Hij heeft een hert ('srna' in het Kroatisch) op zijn kuit getatoeëerd en op zijn borst staat de naam van zijn broer Igor, die het syndroom van Down heeft en aan wie hij al zijn doelpunten opdraagt. Srna kwam voor de 100e keer voor zijn land uit tegen Zuid-Korea in februari 2013. Twee teamgenoten, keeper Stipe Pletikosa en verdediger Josip Šimunić haalden eveneens de 100.

HET GAAT GOED MET DE NIEREN

Hoewel spits Ivan Klasnić in 2007 een nierkwaal had, kwam hij toch uit voor het Kroatische elftal. Een eerste transplantatie mislukte toen zijn lichaam de nier van zijn moeder afstootte, maar een tweede operatie, met een nier van zijn vader, was succesvol. In maart 2008 was hij genoeg hersteld om weer voor Kroatië te spelen en die zomer vertegenwoordigde hij zijn land op het EK. Hij maakte 2 goals, waaronder het winnende doelpunt tegen Polen.

AUTORITEIT DALIĆ

Op het WK 1998, toen Kroatië derde werd, vormden Slaven Bilić en Igor Štimac achterin een formidabel centraal duo. Later zouden ze allebei hun land coachen. Maar het was een niet-international, Zlatko Dalić, die dit het beste deed door Kroatië in 2018 naar de WK-finale te leiden. Onder het zesjarige bewind van Bilić ging Kroatië naar de EK's van 2008 en 2012, maar zijn opvolger Štimac werd al na 15 wedstrijden vervangen door een andere oud-international, Niko Kovač. In oktober 2017 verving Dalić Ante Čačić. Onder zijn leiding plaatste Kroatië zich voor de eindronde van 2018 na in de play-offs Griekenland over twee wedstrijden met 4-1 te verslaan. In Rusland liet hij zijn autoriteit gelden door Nikola Kalinić naar huis te sturen toen de aanvaller tijdens de eerste wedstrijd tegen Nigeria zou hebben geweigerd in te vallen.

MEESTE INTERLANDS

1	Darijo Srna	134
2	Stipe Pletikosa	114
3	Luka Modrić	113
4	Josip Šimunić	105
5	Ivica Olić	104
6	Vedran Corluka	103
7	Dario Šimić	100
8	Ivan Rakitić	99
9	Mario Mandžukić	89
10	Robert Kovač	84

DUBBELE IDENTITEIT

Robert Jarni en Robert Prosinečki hebben beiden op 2 verschillende WK's voor 2 verschillende landen gespeeld. In 1990 speelden ze in Italië voor Joegoslavië en 8 jaar later in Frankrijk voor Kroatië. Vleugelverdediger Jarni speelde in 1990 voor zowel Joegoslavië als Kroatië en in 1991 alleen voor Joegoslavië, waarna hij in 1992 voorgoed overstapte op het Kroatische tenue toen het land officieel lid werd van de FIFA en de UEFA. Hij speelde 81 interlands voor Kroatië en 7 voor Joegoslavië.

SUPER SUKER

Op het WK 1998, waarbij Kroatië 3e werd, kreeg spits **Davor Šuker** de Gouden Schoen voor topscorer uitgereikt. Hij had 6 goals gemaakt in 7 wedstrijden, waaronder het openingsdoelpunt in de halve finale, die met 2-1 werd verloren van de uiteindelijke kampioen Frankrijk, en het winnende doelpunt in de strijd om de 3e plaats tegen Nederland. Šuker, die in eigen land topscorer is, wist op het EK 1996 3 goals te maken, waaronder een langeafstandsbol over de Deense keeper Peter Schmeichel. In juli 2012 werd Šuker benoemd tot voorzitter van de Kroatische voetbalbond.

OOG VOOR DE GOAL

Spits **Tostão** – Eduardo Gonçalves de Andrade – was een van de sterren van het legendarische kampioenselftal van 1970, maar miste het WK bijna. Zijn netvlies was losgeraakt toen hij het jaar ervoor een bal in zijn gezicht had gekregen; de artsen vonden het beter dat hij niet meedeed. Tostão stopte in 1973 op 26-jarige leeftijd na weer een oogblessure en werd toen arts. Pelé, zijn teamgenoot in 1970, had ook problemen met zijn ogen.

TOPSCORERS

1	Pelé	77
2	Ronaldo	62
3	Neymar	57
4	Romario	55
5	Zico	48
6	Bebeto	39
7	Rivaldo	35
8	Jairzinho	33
=	Ronaldinho	33
10	Ademir	32
=	Tostão	32

MEESTE INTERLANDS

1	Cafu	142
2	Roberto Carlos	125
3	Dani Alves	107
4	Lucio	105
5	Claudio Taffarel	101
6	Robinho	100
7	Djalma Santos	98
=	Ronaldo	98
9	Ronaldinho	97
10	Gilmar	94

VREUGDE VAN HET VOLK

Garrincha, een van de grootste Braziliaanse legenden, heette eigenlijk Manuel Francisco dos Santos. Zijn bijnaam 'Vogeltje' was ingegeven door zijn dunne kromme benen. Ondanks dit gevolg van een ziekte in zijn jeugd, was hij de sterpseler op de rechtervleugel bij Botafogo van 1953 tot 1965. Hij en Pelé waren als nieuwkomers in het Braziliaanse team bepalend in de WK-finale van 1958. Vier jaar later, in 1962, werd Garrincha Speler van het Toernooi. Hij overleed in januari 1983, net 49 jaar oud. Op zijn graf staat wat er tijdens zijn leven vaak over hem werd gezegd: 'De vreugde van het volk.'

DE ALLERBESTE

Pelé wordt door velen beschouwd als de beste voetballer aller tijden, een sporticoon bij uitstek, en niet alleen vanwege zijn prestaties op het veld. Toen hij bijvoorbeeld zijn 1000e goal maakte, droeg Pelé die op aan de arme kinderen van Brazilië. Hij begon op zijn 15e bij Santos en won zijn eerste WK 2 jaar later; hij scoorde 2 keer in de finale. Hoewel hij aanbiedingen kreeg van diverse Europese topclubs wist Santos – dankzij de economische omstandigheden en de Braziliaanse regels in die tijd – zijn topspeler bijna 2 decennia vast te houden, tot 1974. Pelé is topscorer van de goddelijke kanaries en is de enige speler die bij de selectie zat van 3 kampioenselftallen. Hoewel hij er in 1962 in het begin bij was, zorgde een blessure opgelopen in de 2e wedstrijd ervoor dat hij niet verder kon spelen en uiteindelijk ook geen medaille ontving. De FIFA maakte echter in november 2007 bekend dat Pelé alsnog een medaille zou ontvangen. Na het dramatisch verlopen WK van 1966, toen Brazilië in de 1e ronde werd uitgeschakeld, zei Pelé dat hij nooit meer een WK wilde spelen. Hij werd overgehaald in 1970 toch mee te doen en speelde een belangrijke rol in wat wel beschouwd wordt als een van de beste elftallen ooit. Sinds hij in 1977 met voetballen stopte, is Pelé een groot ambassadeur van het voetbal, speelde hij in enkele films en heeft hij diverse commerciële activiteiten ondernomen.

FEESTBEEST

De aanvoerder van het Braziliaanse elftal dat in de herfst van 2011 tegen Argentinië (2 keer), Costa Rica en Mexico speelde, had zelf niet verwacht ooit nog geselecteerd te worden: tweevoudig Wereldvoetballer van het jaar Ronaldinho. Hij had de wereld verbaasd doen staan met zijn flitsende voetenwerk en zijn goals voor Paris Saint-Germain, Barcelona en AC Milan en was in 2011 teruggekeerd naar zijn geboorteland om voor Flamengo te gaan spelen. Men verdacht hem er echter van meer van feesten dan van voetballen te houden. Toen hij zijn oude vorm weer te pakken kreeg, werd hij prompt geselecteerd door Mano Menezes. Na zijn optreden tegen Mexico stond de teller op 33 goals, evenveel als de wereldkampioen van 1970 Jairzinho; zijn volgende wedstrijd – zijn 94e voor Brazilië – bracht hem wat aantal interlands betrof op gelijke hoogte met de keeper van de wereldkampioen van 1958 en 1962, Gilmar. Ronaldinho won zelf het WK in 2002, toen hij 22 was; zijn vrije trap tegen Engeland zorgde ervoor dat Brazilië doorging naar de halve finale, hoewel hij 7 minuten later rood kreeg en de volgende wedstrijd niet mocht spelen.

WAARHEEN, WAARVOOR?

Er is maar één persoon die weet wat er met **Ronaldo** gebeurde in de uren voor de WK-finale van 1998, en dat is Ronaldo zelf. Aanvankelijk stond zijn naam niet op het formulier; deze werd pas op het allerlaatste moment toegevoegd. Eerst werd er gezegd dat hij een enkelblessure had, daarna had hij last van zijn maag. Uiteindelijk onthulde teamarts Lidio Toledo dat Ronaldo in zijn slaap een toeval had gehad; in het ziekenhuis waren neurologische onderzoeken gedaan en had een hartfilmpje uitgewezen dat hij mocht spelen. De meest dramatische verklaring kwam van Ronaldo's kamergenoot Roberto Carlos. "Ronaldo was bang voor wat er ging komen. Hij kon de druk niet aan en huilde alleen maar," zei de legendarische linksback. "Om 4 uur 's nachts werd hij ziek. Toen heb ik de dokter gebeld en gezegd dat hij zo snel mogelijk naar onze kamer moest komen."

COUTINHO'S VUURKRACHT

De eerste twee Braziliaanse goals op het WK 2018 waren niet van Neymar, maar van **Philippe Coutinho**. Door velen werd Coutinho gezien als Neymars vervanger bij Barcelona toen hij in januari 2018 voor 160 miljoen euro overkwam van Liverpool, zes maanden nadat Neymar naar Paris Saint-Germain was vertrokken. Coutinho scoorde tijdens het 1-1 gelijkspel tegen Zwitserland en de 2-0 zege op Costa Rica – in die laatste wedstrijd opende hij vlak voor tijd de score. Eerder had Coutinho een hattrick voor Brazilië gemaakt, toen dat Haiti met 7-1 versloeg op de Copa América Centenario van 2016, de 54e van een Braziliaanse international. Paulinho maakte in maart 2017 de 55e hattrick, tijdens de 4-1 winst in de uitwedstrijd tegen Uruguay. Pelé staat bovenaan met zeven hattricks, gevolgd door Zico met vijf – maar alleen Evaristo de Macedo, spits van Flamengo en Barcelona, trof vijfmaal doel in één wedstrijd voor Brazilië, tegen Colombia in 1957.

ONGELUKKIGE START

De aanvallende linksback **Marcelo** viel de twijfelachtige eer te beurt de eerste speler te zijn die de openingstreffer in een eindronde van het WK in eigen doel schoot. Hij bracht Kroatië onbedoeld aan de leiding in de openingswedstrijd van het toernooi van 2014 in São Paulo. Brazilië kwam echter terug en won met 3-1 dankzij 2 goals van Neymar en 1 van Oscar. Een paar weken eerder had Marcelo nog gescoord voor Real Madrid toen dat de finale van de UEFA Champions League won en hij werd tevens de eerste Braziliaanse speler die zijn eigen doelman passeerde in een eindronde van het WK. Vier jaar later maakte middenvelder Fernandinho in Rusland het tweede eigen doelpunt van Brazilië op een WK, in de met 2-1 van België verloren kwartfinale.

JONGSTE SPELERS BRAZILIË

- 1 Pelé, 16 jaar en 257 dagen (tegen Argentinië, 7 juli 1958)
- 2 Ronaldo, 17 jaar en 182 dagen (tegen Argentinië, 24 maart 1994)
- 3 Adriano, 17 jaar en 272 dagen (tegen Australië, 17 november 1999)
- 4 Toninho, 17 jaar en 343 dagen (tegen Uruguay, 28 april 1976)
- 5 Carvalho Leite, 18 jaar en 26 dagen (tegen Bolivia, 22 juli 1930)
- 6 Diego, 18 jaar en 60 dagen (tegen Mexico, 30 april 2003)
- 7 Marcelo, 18 jaar en 115 dagen (tegen Wales, 5 september 2006)
- 8 Philippe Coutinho, 18 jaar en 116 dagen (tegen Iran, 7 oktober 2010)
- 9 Dória, 18 jaar en 149 dagen (tegen Bolivia, 6 april 2013)
- 10 Neymar, 18 jaar en 186 dagen (tegen VS, 10 augustus 2010)